

U ovom relativno kratkom periodu (10 godina nije velik vremenski odsjek za jedan regionalni arhiv) naša je ustanova sabrala ogromne količine materijala među kojim sigurno i historijski nevažnog, ali upravo u tom periodu prenapregnutog sabiranja ona nije mogla do danas da savlada sav taj materijal ni osnovnim operacijama arhivističke obrade, već je morala angažirati 80% radnog vremena na rekognosciranje i sređivanje još nesređenih fondova. A dodamo li k tomu da se je ona borila i da se još uvijek bori s osnovnim materijalnim uvjetima (zgrada, spremišta, pomanjkanje čitaonice, izložbenog prostora, tehničkih sredstava), bit će razumljivo što nije mogla i više razviti sve oblike kulturno-prosvjetne djelatnosti.

Međutim ustanova je u suradnji s Podružnicom arhivskih radnika iz godine u godinu provodila i u centru i na terenu razne akcije na popularizaciji i afirmaciji arhivske službe. Te je akcije ona intenzivirala u Tjednima arhiva nastojeći im dati širi, društveno-politički značaj. S tog aspekta Historijski arhiv u Splitu učinio je i na tom području koliko je prema svojim snagama i materijalnim uvjetima mogao učiniti.

Stupio je na snagu naš novi republički Zakon o zaštiti arhivske građe i arhivima. Uvjereni smo da će taj Zakon i njegove odredbe biti snažan faktor u daljem jačanju jedne značajne društvene službe i da će dati nove impulse našim arhivskim ustanovama, a pogotovo mladim, da stvore kvalitetnije uvjete za dinamičniji razvitak.

A. Palavršić

PREGLED RADA HISTORIJSKOG ARHIVA U RIJECI U 1961. i 1962. GODINI

Rad Historijskog arhiva u Rijeci tokom 1961. i 1962. godine tekao je ovako:

NADZOR NAD ARHIVSKOM GRAĐOM VAN ARHIVA

Vanjska služba ovog Arhiva vršila je u toku 1961. godine ove poslove:

- 1) Provjeravanje i dopuna podataka o registraturama;
- 2) Anketiranje novih registratura koje ranije nisu bile obuhvaćene;
- 3) Ev.dencija škartiranog materijala;
- 4) Evidencija ugrožene građe i njeno preuzimanje u Arhiv;
- 5) Privatni arhivi.

— Radi izvršenja navedenih poslova učinjen je u toku 1961. godine jednostruki ili višestruki posjet 95 registratura, s tim što je ukupno bilo 150 posjeta.

Tokom godine slijedeća poduzeća i ustanove (svi iz Rijeke) tražili su škartiranje arhivskog materijala: »Auto-trolej«, »Transjug«, »Jugolinija«, »Jadrolinija«, NOO-Sušak, »Vulkan«, »Gradšped« i »Jugoslavenska banka za spolnu trgovinu«. U svim tim poduzećima i ustanovama izvršeno je škartiranje arhivskog materijala uz učešće našeg službenika za vanjsku službu, koji je učestvovao u svojstvu člana Više komisije za škartiranje.

U toku 1962. godine vanjska služba ovog Arhiva radila je na istim zadacima kao i prethodne godine. Radi izvršenja navedenih poslova izvršen je u toku 1962. godine jednostruki ili višestruki posjet 109 registratura, sa ukupno 161 posjetom.

Tokom 1962. godine slijedeća poduzeća i ustanove tražili su škartiranje arhivskog materijala: Narodni odbor Općine — Sušak, »Transjug« — Rijeka, »Jadrolinija« — Rijeka, Okružni privredni sud — Rijeka, »Gradšped« — Rijeka,

»Tkanina« — Rijeka, »Rio« — Rijeka, »Konstruktor« — Rijeka, »Jugolinija« — Rijeka, Narodna banka 433 — Rijeka, »Asfalt« — Rijeka, »Jadrolinija« — Rijeka, — »Vulkan« — Rijeka, Riječka banka i štedionica — Rijeka, Rafinerija nafte »Boris Kidrič« — Rijeka, »Dezinsekcija« — Rijeka, Jugoslavenska investicijska banka — Filijala u Rijeci i Mjesni ured — Cres. Od navedenih 18 poduzeća i ustanova koje su tražile škartiranje u 1962. godini škartiranje je dovršeno za prvih 14, dok je za zadnjih 4 škartiranje na koncu godine bilo u toku. Škartiranje je u svim slučajevima vršeno uz učešće našeg službenika za vanjsku službu (član Više komisije za škartiranje).

U suradnji s Narodnim odborom kotara Rijeka održan je seminar za rukovodioce registratura u Delnicama, na kojem je održano predavanje prema jedinstvenom programu — 12 tema (predavanja na 6 tema održao je službenik za vanjsku službu, a na drugih 6 tema službenik za kulturno-prosvjetnu djelatnost).

PREUZIMANJE NOVIH FONDOVA GRAĐE U ARHIV

Na traženje Narodne banke u Beogradu morali smo u toku 1961. godine preuzeti fondove bivših banaka.

Pored gornjeg u toku 1961. godine preuzeti su još i fondovi: općina Selce, Bakar i Crikvenica (XIX i XX stoljeće) i Lučke kapetanije Bakar. Ovdje treba dodati da je u mjesecu novembru 1961. godine povraćeno ovom arhivu 36 sanduka arhivskog materijala iz Italije (Držani arhiv u Trstu), od čega je 35 sanduka pripalo Historijskom arhivu Pazin, a 1 sanduk ovom arhivu (radi se o fondu Kotarskog kapitanata u Lošinj 1862-1910. g. i suviše jednom svežnju raznih spisa Nadvojvodstva Donje Austrije koji se odnose na Rijeku 1564-1583 god.).

U toku 1962. godine preuzeta je u Arhiv samo slijedeća građa: Okružni sud Susak (2 sanduka) i Tribunale di Fiume (2 sanduka). U oba navedena slučaja radilo se o dijelovima građe onih fondova čija se glavnina već nalazila u Arhivu, pa su preuzimanjem ovih dijelova dotični fondovi kompletirani. Tokom 1962. godine nismo mogli primiti veću količinu građe sa terena zbog pomankanja prostora (smjestajnog i manipulativnog).

SREĐIVANJE, INVENTARIZIRANJE, KATALOGIZIRANJE I OSTALI ARHIVISTICKI POSLOVI

U godini 1961. planom rada predviđeno je bilo da se sredi Kotarski sud Bakar i fond Općine Susak. Kako se tokom godine razvijao posao, bilo je nemoguće plan u cijelosti izvršiti, jer su nadošli drugi nepredviđeni poslovi koji su apsorbirali veliki dio radnog vremena. Ponajprije, na hitno traženje Narodnog muzeja morali smo prenijeti arhivalje koje su bile kod njih pohranjene u zgradu Arhiva. U Muzeju nalazili su se obimni arhivski fondovi i to: Kotarskog suda Bakar, Općine Baska, Kotarskog suda Cres, Kotarskog suda Motovun, te Kotarskih sudova Rovinj i Poreč. Sva ta količina arhivskog materijala u rasutom stanju, bila je prenesena u zgradu uprave Arhiva.

Naknadno je pronadena oveća količina arhivskog materijala bivše Riječke prefekture, a kako je taj fond još ranije važio kao gotov i sreden, to su novo pronadene arhivalje najprije klasificirane prema klasifikaciji spisa u Riječkoj prefekturi, te tako klasificirani uloženi u odgovarajuće sveznjeve sredenog fonda Riječke prefekture. Taj posao, kao i preseljenje i sređivanje oko 2.300 sveznjeva istog fonda, te njegovo prebacivanje iz zgrade uprave na

određeno mjesto (u zgradi na Trgu Riječke rezolucije 8) i tamo konačno smještanje na police apsorbavao je vrijeme od oko dva mjeseca za 4 službenika Historijskog arhiva. Nakon preseljavanja spisa preseljene su i složene pomoćne knjige Riječke prefekture kojih imade oko 250 kom.

Rad oko sređivanja spisa Kotarskog suda Bakar uzeo je mnogo više vremena nego je bilo planom predviđeno, i to s razloga što je na osnovu sumarnog pregleda bilo pogrešno zaključeno da je sredenost fonda 75%, dok se prilikom obrade ispostavilo da sredenost fonda nije dostigla ni 30%, jer su svežnjevi bili većinom vezani, dok se unutar pojedinog vezanog fascikla nalazilo mnoštvo akata iz raznih godina potpuno izmiješanih, a čak i iz raznih drugih fondova. Tako se u 21 kubičnom metru arhivske građe (ili 280 tekućih metara arhivalija) nalazio uz fond Kotarskog suda Bakar izmiješan i fond Kotarskog suda Sušak, Volosko i Kastav, pa je trebalo sve te fondove najprije odijeliti od fonda Kotarskog suda Bakar, a zatim pristupiti konačnom sređivanju ovog fonda.

Kotarski sud Bakar sređivan je 5 mjeseci. Najprije se pristupilo razvrstavanju spisa po šiframa sudskog poslovnika, a zatim svaku šifru sredilo se hronološki tako da čine jedan redoslijed po broju, godinama i šiframa (tako npr. ostavine čine zasebnu cjelinu, kazneni predmeti zasebnu, pupile zasebnu itd.). Ovako svrstane grupe predmeta umetane su u fascikle i dobile arhivske signature. Potom su svi fascikli umetnuti u kartonske omote, na kojima je ispisan naslov fonda, signatura, godina i šifra suda. Iza toga svrstane su pomoćne knjige fonda, kojih imade oko 180, te su i one dobile arhivske oznake i brojeve. Tako složeni fond prebačen je na određeno mjesto i postavljen na police u zgradi uprave Historijskog arhiva.

Pošto je obavljen tehnički posao oko sređivanja, svrstavanja, umetanja, klasificiranja i popisivanja spisa, pristupilo se izradi inventara, koji je obuhvatio sve fascikle i pomoćne knjige fonda tako da je za svaki fascikl označeno što sadržava. Potpuno beznačajni spisi izlučeni su iz fonda kao nepotreban balast, pošto ih je pregledala za tu svrhu određena komisija.

Tokom 1961. godine moralo se izvršiti i prebacivanje sredovječnog fonda iz jedne vlažne i za taj fond neprikladne sobe u odgovarajuću drugu sobu. Taj fond ponovo je složen na police prema njegovom inventaru.

Izvršeno je raščišćavanje tavanskih prostorija u zgradi uprave Arhiva.

Nakon završetka ovog posla pristupilo se sređivanju fonda »Putnik« Opatija za razdoblje od 1946. do 1951. godine. Tu je pregledan i sreden 21 tekući metar spisa.

Po zamolbi upravnih organa kotara Rijeka izdvojene su iz fondova parice matica općina Klana, Opatija i Rijeka i predane im na uporabu.

Zamoljeni od Povjesnog muzeja Hrvatske arhivski su službenici sakupljali, izdvajali i registrirali spise za izložbu u Zagrebu, i to prigodom stogodišnjice Narodnog preporoda u Istri i za Veliki sabor iz god. 1861.

Osim tih poslova tokom čitave godine arhivski su službenici na traženje narodnih vlasti i privatnih lica, kao i pojedinih drugih ustanova, tražili spise za razne potrebe (zajmovi, radni staž, dekreti, odluke, ugovori, ostavine i sl.).

Treba napomenuti da je jedan od postojeća tri arhivista u toku godine bio 8 mjeseci na bolovanju, što je zahtijevalo povećan napor ostalih službenika, a dijelom uticalo i na obujam obavljenog posla.

Planom rada za 1962. godinu predviđeno je bilo da se popiše fond bivših banaka u Rijeci, te da se srede i inventariraju fondovi Općine Baška i Op-

čine Sušak, uz obavljanje ostalih arhivskih poslova koji se svake godine pojavljuju od slučaja do slučaja.

Posao oko sređivanja fondova bivših banaka u potpunosti je završen (a jedan primjerak inventara predan Nar. banci u Rijeci). Važniji spisi su posebno izlučeni, kao i spisi za trajno čuvanje. Po isteku roka za čuvanje (određenog od Narodne banke) obavljeno je škartiranje one građe koja nema arhivske vrijednosti.

Fond općine Baška sadržava 390 fascikla i 84 knjige. Fond je bio posve ispreturan pa je u toku godine potpuno sređen. Svi su spisi razvrstani po svojim serijama (prezidijalni spisi, opći općinski, povjerljivi i strogo povjerljivi, te spisi Mjesnog školskog vijeća, Uboške zaklade, Turističkog odbora, kao i druge serije vezane za pojedine predmete). Ovako podijeljene grupe spisa sređene su hronološki i numerički unutar svake godine, pa je svaka serija složena u fascikle, koji su dobili kartonske omote na kojima je tušem ispisan fond i ostale arhivske signature. Potom je sastavljen iscrpan inventar pa je čitav fond stavljen na svoje mjesto u arhivsko spremište.

Fond općine Sušak sadržava 359 fascikala iz razdoblja 1919. do 1945. godine. Nakon izrade malog historijata tog fonda pristupilo se sređivanju pomoćnih knjiga koje pripadaju fondu, a ima ih 175. Prvo su složeni zapisnici plenarnih sjednica Gradskog zastupstva i Gradskog vijeća od god. 1919. do 1941. — u svemu 14 knjiga. Zatim su složene knjige zapisnika raznih gradskih odbora (kao npr.: gospodarskog, građevinskog, kupališnog, pravnog, bolno-opskrbnog i drugih). Potom slijede protokoli Općine Sušak (52 komada), pa kazala uruđbenim zapisnicima od 1926. go 1941. god., iza toga računске i poreske knjige općine, te uruđbeni zapisnici gradske blagajne i poreskog ureda. Nakon toga svrstavanja pristupilo se hronološkom sređivanju spisa, koji su unutar svake pojedine godine i numerički sređeni. Valja napomenuti da ovaj fond ima dosta manjkavosti, a negdje nedostaju i čitave fascikle (jer ih operativa još treba). Kad se pronađu spisi kojih momentalno nema, predviđeno je da se umetnu u fond i tako ispane praznine koje su njihovim nedostajanjem nastale. Pošto je ovaj fond sređen, pristupilo se umetanju rasutih spisa u fascikle. Svi su fascikli umetnuti u kartonske omote, provideni godinom i brojem akata koji se u njima nalaze, a potom je sve uloženo na određene police u arhivskom spremištu.

Treba napomenuti da je sav navedeni posao u 1962. godini kolektiv morao da obavi uz pomanjkanje jedne radne snage sa kojom se računalo kada je pravljen plan rada za ovu godinu. Osim toga 4 službenika arhivske struke (u nedostatku drugog administrativnog osoblja) morali su da izvrše prekućavanje u 4 primjerka za sve ranije sastavljene inventare arhivskih fondova u Arhivu. Članovi kolektiva morali su i ove godine, kao i ranije, svršavati od slučaja do slučaja razne druge poslove koji se obavezno pojavljuju, a ne ulaze u planirane zadatke.

Tokom godine sastavljeni su (i prekucani) inventari slijedećih arhivskih fondova: Magistrat Rijeka, Gubernij Rijeka, Prefektura Rijeka, Kotarski sud Bakar, Rafinerija nafte (Romsa) Rijeka, Zemaljski sabor Istre, Gradsko poglavarstvo Sušak i Općina Baška. Treba pritom napomenuti da sav ovaj rad na sastavljanju i prekucavanju ovih 8 inventara obimnih arhivskih fondova nije bio uopće planiran za ovu godinu.

Naučnim radnicima koji su tokom godine posjetili Arhiv pružana je tražena građa, a od slučaja do slučaja ukazivana i druga pomoć u radu. Osim

naučnih radnika ustanovu je u toku godine posjetilo i nekoliko stotina privatnih lica, koja su tražila podatke privatne naravi (ugovore, oporuke, dekrete, obrtnice, dokumenta za radni staž i sl.).

U toku godine izvršeno je pregledavanje svih arhivskih fondova radi popisivanja materijala koji dolazi u obzir za restauraciju i mikrofilmovanje.

POPULARIZACIJA ARHIVSKE SLUŽBE (IZLOŽBE, PREDAVANJA i sl.)

U toku 1961. godine popularizaciji arhivske građe prišlo se intenzivnije u Tjednu arhiva. Kako se zbog tehničkih razloga nije mogla organizirati izložbi ni u zgradi Arhiva ni van nje, to je u toku tog tjedna održano 14 predavanja u srednjim školama. Predavanja je slušalo 607 učenika i 16 nastavnika, odnosno profesora. Teme su bile slijedeće: 1) Kako se arhivom služi građanin FNRJ; 2) Arhivi — svjedoci prošlosti; 3) Zadaci arhivskih ustanova i rad u njima. Jedno od tih predavanja održano je i pred cijelom Osmogodišnjom školom u Kastvu, kojom prilikom je (u Tjednu arhiva) od strane kolektiva Historijskog arhiva pregledan stari fond Kastavske općine.

U toku 1962. godine na popularizaciji arhivske službe radilo se uglavnom čitave godine, ali se naročito intenzivno prišlo tom radu u Tjednu arhiva. Tokom godine Arhiv je u zajednici sa Povjesnim i pomorskim muzejom izlagao materijal na temu: »Hrvatska u XVII stoljeću«. U Tjednu arhiva održane su dvije izložbe arhivskog materijala. Izložbe nisu bile priredene samostalno (zbog nedostatka pogodnog izložbenog prostora u zgradama Arhiva), već u zajednici sa Povjesnim i pomorskim muzejom u Rijeci (jedna izložba) i s Muzejom revolucije u Rijeci (druga izložba). Izložci na ovim dvjema izložbama ostali su dva mjeseca, a popunili su muzejske izloske spomenutih muzeja. U Pomorskom i povjesnom muzeju prikazana je tema »Razvoj brodogradnje i pomorstva u Rijeci«, a u Muzeju narodne revolucije tema: »Od primorsko-goranskih odreda do XIII divizije« — prigodom 20-godišnjice osnivanja primorsko-goranskih brigada.

U povodu Tjedna arhiva raspisan je nagradni natječaj za učenike svih srednjih škola na terenu Riječkog kotara za izradu slijedećih tema:

1. Borba za Rijeku iza sloma Austro-Ugarske monarhije;
2. Prošlost Trsatske gradine;
3. Značaj i uloga Riječkog historijskog arhiva.

Natjecala su se svega dva učenika i to na istu temu (navedenu naprijed pod 2.). Za najuspjelije radove predviđene su bile 3 nagrade i to: I nagrada u iznosu od 10.000 d.n., II nagrada 5.000 din i III nagrada 3.000 din. Posebni žiri (u sastavu: Dr Vjekoslav Bratulić-direktor Sjeverojadranskog instituta JAZU, Antun Herljević-arhivist ovog Arhiva i Žic - Klačić Ivo, nastavnik na službi u ovom Arhivu) odlučio je da se prva i treća nagrada ne dodijele, a drugom nagradom nagrađen je rad Igora La Grasta, učenika III razreda Druge gimnazije u Rijeci. Nagrada je svečano uručena uoči Dana Republike, što je notirao i Radio Rijeka u svojim lokalnim vijestima.

Tjedan arhiva započeo je intervjuom direktora Arhiva na Radio stanici Rijeka, a u toku Tjedna na svim srednjim školama u gradu održana su predavanja o značaju i radu arhivskih ustanova. U školama i poduzećima podijeljeni su leci, da bi se i na taj način svratila pažnja na Tjedan arhiva. Spomenute dvije izložbe posjetile su gotovo sve srednje škole, kao i prilično velik broj građana.

U toku godine direktor Arhiva bio je dva puta intervjuiran od lokalne štampe (oba puta u vezi sa radom i problematikom Arhiva), a ukupno 4 pu-

ta govorio je preko lokalne radio stanice (2 puta u vezi rada i problema Historijskog arhiva u Rijeci — kao direktor ustanove, a 2 puta o općim i nekim posebnim problemima kulture na terenu riječkog kotara — kao predsjednik Savjeta za kulturu Kotara).

SURADNJA S NASTAVOM (ŠKOLE I PROSVJETNE ORGANIZACIJE)

Kako je početkom 1961. godine u zgradi uprave Arhiva uređena čitaonica, koja, kad nema čitača, služi i kao predavaonica, to su se predavanja i posjete Arhivu odvijali po utvrđenom planu. Dne 2. II održan je u Arhivu sastanak aktiva profesora nastavnika povijesti i usvojen plan predavanja za ovu godinu. Teme predavanja bile su slijedeće: Mletačka vladavina u Osoru; Francuzi u Rijeci 1797. godine; Godina 1848. u Istri; Bitka na Sutjesci. Za zadnje predavanje materijal je nabavljen od Vojno-istorijskog instituta-Beograd (fotokopije naših i stranih dokumenata). Održanim predavanjima prisustvovalo je ukupno 28 profesora i nastavnika sa ukupno 620 učenika. Održano je u toku godine ukupno 25 predavanja. Slušali su ih učenici srednjih i osmogodišnjih škola u gradu i tri škole van grada, čiji su učenici došli sa nastavnicima u posjetu Arhivu.

Arhiv je i u toku 1962. godine organizirao niz predavanja za školsku omladinu, uz pokazivanje dokumenata (originali, fotokopije, prijepisi). Većina predavanja odnosila se na prošlost Rijeke, da bi učenici u prvom redu upoznali prošlost svoga grada. Predavanja su se održavala u školi ili u čitaonici Arhiva, već prema temi i dogovoru s nastavnicima i upravom škole. Predavanjima su bile obuhvaćene slijedeće teme: Riječka komuna u 15. stoljeću; Život istarskih i dalmatinskih komuna od 15. do 17. stoljeća; Rijeka u sklopu Ilirskih provincija; Trgovina u Rijeci u 16. i 17. stoljeću. Predavanjima su prisustvovali učenici osmogodišnjih i srednjih škola, uključujući obje hrvatske i jednu talijansku gimnaziju, kao i studenti Pedagoške akademije. Ukupno je održano 37 predavanja, za 43 razreda. Predavanjima je prisustvovalo 40 nastavnika i 1361 učenik.

NAUČNI RAD (NA HISTORIJSKIM ISTRAŽIVANJIMA I NA ARHIVISTICI)

Od osoblja Historijskog arhiva dvojica službenika su pripremili za objavljivanje ukupno 2 studijska rada iz oblasti historije stare Rijeke, a također je na ovom poslu radio i jedan spoljni suradnik. Čitav rad na ovom sektoru bio je objedinjen u okviru rada na pripremanju sveska VI-VII »Vjesnika Historijskog arhiva u Rijeci«, koji je sredinom 1961. godine predat u štampu. Od raspravnih materijala pomenuti dvobroj sadržava ove radove:

1. Dr Đerđe Milović: Krivična djela protiv života i tijela u srednjovjekovnoj Rijeci;
2. Antun Herljević: Razvoj poštane službe s osobitim osvrtom na poštu u Rijeci;
3. prof. Vanda Ekl: Zagrad-Pomerio. Prilog k istraživanju historijske toponomastike grada Rijeke.

U toku 1962. godine, kao što je i bilo planirano, službenici Arhiva su pripremili za štampu ove radove:

1. PTT problematika u Riječkoj prefekturi 1924-1946. (objavljen u »PTT Arhivu« Beograd);
2. Klasifikacija arhivske građe u Riječkoj prefekturi i njenim uredima — s osvrtom na okupirano Pokupsko i Riječko područje (objavljen u zadnjem broju »Arhivista« — Beograd);
3. Djelokrug poslovanja Bakarskog magistrata u početku XIX stoljeća (u rukopisu). Autor sva tri ova rada je Herljević Antun.

Pošto zbog materijalnih razloga tokom 1962. god. nije dolazila u obzir prema materijala za naredni broj »Vjesnika...«, to u tom pravcu nije ni bilo određenog rada.

PRIPREMA ARHIVSKE GRAĐE ZA PUBLICIRANJE

Rad na pripremi arhivske građe za publiciranje tokom 1961. godine također se kretao u okviru plana sveska VI-VII »Vjesnika Historijskog arhiva u Rijeci«. Oko ovog časopisa uspjelo se je okupiti i izvjestan broj renomiranih spoljnih suradnika. U spomenutom dvobroju »Vjesnika...«, koji je tokom 1961. god. predat u štampu, bit će objavljeni slijedeći radovi, koji sadržavaju arhivsku građu, odnosno rietku novinsku građu iz NOB-e:

1. Dr. Mirko Ziačić: Dvigradski statut;

2. Dr. Danilo Klen: Dopune objavljenim kodeksima Ioredanskih terminacija za Barban i Rakali.

3. Dr. Vjekoslav Bratulić: Ilegalne organizacije u Istri i Slovenskom primorju i djelovanje Specijalnog tribunala za zaštitu države 1927. do 1936.;

4. prof. Vinko Antić: Glas Istre 1943-1945 (prvi dio).

Za naredni broj »Vjesnika...« koji će se pripremiti za štampu tek u toku 1963. godine u toku 1962. godine radilo se samo na pripremama i sređivanju (u cilju objavljivanja) slijedeće građe:

1. Izbor dokumenata o etničkom sastavu i političkim prilikama Istre — II dio (Dr. Vjekoslav Bratulić);

2. Glas Istre 1943-1945 — II dio (prof. Vinko Antić).

Konačna priprema ovih kao i drugih materijala za naredni broj »Vjesnika...« obaviti će se tek tokom 1963. godine.

RAD U BIBLIOTECI

Knjižni fond stručne biblioteke Arhiva povećan je u toku 1961. godine za 145 djela sa 302 sveska. Od toga je nabavljeno kupnjom, zamjenom i darivanjem 95 djela, a 50 djela je iz starih arhivskih fondova. Prinova u časopisima iznosi 65 časopisa sa 506 svezaka. Od toga 37 naših časopisa (63 sveska), 12 stranih (51 svezak) i 17 (sa 392 sveska) časopisa iz starih fondova.

U toku godine poklonjeno je, prodano i poslano u zamjenu 57 komada »Vjesnika HAR«, od čega 39 u tuzemstvo i 18 u inozemstvo.

U toku godine pregledano je preko 6.000 kg knjižnog materijala koji je bio nesređen i privremeno smješten u podkrovlju. Knjige i časopisi koji su bili od vrijednosti izabrani su, a ostali bezvrijedni materijal predan u industrijsku preradu. Isto tako pregledani su fondovi stručnih časopisa i knjiga u poduzećima prilikom škartiranja arhivskog materijala i sve što je bilo korisno izabrano je i preneseno u Arhiv. Tako su iz starih fondova složeni »Leggi e decreti del Regno d'Italia« od 1901. do 1940 god., »Lex« od 1915. do 1941. god. i još preko stotinu drugih različitih vrijednih knjiga.

U toku 1961. godine stručnu biblioteku Arhiva upotrebljavalo je 20 naučnih i kulturnih radnika (većina njih u više navrata).

U toku 1962. godine prinova u stručnoj biblioteci Arhiva iznosila je: 284 knjige i 56 časopisa (sa 274 sveska). Od toga je zamjenom nabavljeno iz inozemstva 7 knjiga i 14 časopisa (sa 33 sveska). U tuzemstvu je nabavljeno zamjenom 31 knjiga i 107 svezaka časopisa, kupnjom 5 knjiga i 7 svezaka časopisa, poklonom 16 knjiga i 9 svezaka časopisa. Iz starih fondova (arhivskih) pribavljeno je, inventarizirano i katalogizirano 225 knjiga i 118 svezaka časopisa.

Što se pak tiče raspacavanja »Vjesnika HAR«, u toku 1962. godine poslano je (prodano, poklonjeno ili zamijenjeno) 59 svezaka, i to 8 svezaka u inozemstvo, a ostalo u tuzemstvo.

Tokom 1962. godine stručnom bibliotekom Arhiva koristilo se 19 čitača (većina od njih u više navrata).

OSTALI POSLOVI

U toku 1961. godine izrađen je i potvrđen Statut Historijskog arhiva u Rijeci, a također izrađen i potvrđen Pravilnik o unutrašnjem poslovanju Arhiva.

Tokom 1961. godine, a dijelom i tokom 1962. godine, komisija od 3 člana, sastavljena od službenika Arhiva, radila je zajedno sa direktorom stanovito vrijeme na izradi nacrtu Pravilnika za raspodjelu osobnih dohodaka u Historijskom arhivu Rijeka (u vezi sa predstojećim prelaskom na novi način stjecanja i raspodjele dohodaka) tako da je u tom pogledu obavljen sav posao oko redigiranja nacrtu ovog pravilnika. Naravno, otvoreno je pitanje da li će se na ovome i ostati ili će se u toku naredne 1963. godine morati neki stavovi mijenjati, s obzirom na su naša iskustva po ovom pitanju još uvijek nedovoljna.

U toku 1962. godine donesen je i Pravilnik o položajnim plaćama za osoblje Historijskog arhiva Rijeka.

Savjet Historijskog arhiva u Rijeci (kao organ društvenog upravljanja) sastajao se tokom 1961. godine 4 puta, a tokom 1962. godine 6 puta. Savjet je bio veoma aktivan, uvijek je temeljito i savjesno razmatrao sva pitanja iz svoje nadležnosti tako da se može slobodno reći da je Arhiv imao od njega mnogo koristi. Savjet se posebno angažirao na pitanju planiranja rada ustanove, praćenja realizacije ovih planova, kao i uopće na pitanju vođenja određene arh. politike u okvirima teritorijalne nadležnosti ovog Arhiva.

Dr Đ. Milović

ARHIVSKI SABIRNI CENTAR KRAPINA-HISTORIJSKOG ARHIVA VARAŽDIN - U POPOVCU

Historijski arhiv u Varaždinu je već 1959. godine u potpunosti proveo organizaciju arhivske službe na regionalnom principu, a ujedno je osnovao Arhivske sabirne centre Čakovec u Prelogu, Koprivnica u Koprivnici, Varaždin u Varaždinu, te Krapina u Krapini, kao svoja područna radilišta i arhivska spremišta.

Arhivski sabirni centar zagorja u Krapini je međutim bio najmanji po kvadraturi prostora, a samim područjem i brojem registratura to je područje bilo najveće.

Nastojanja uprave HAV-a da i za to područje riješi pitanje prostora urodila su krajem 1961. godine plodom. Narodni odbor kotara Krapina dao je Historijskom arhivu u Varaždinu na upravljanje bivši Dvor grofa Kulmera »Popovec«, gruntovno ga prenio na HAV, a da bi se u njemu uredio Arhivski sabirni centar.

Sam Dvor je jednokatna zgrada smještena oko 5 km od Krapine, ima 15 prostorija u katu i 9 u prizemlju i suterenu, sveukupno oko 1.400 m². Od toga se prostora može za arhivska spremišta urediti 600 m² bez većih adaptacija, a od suterenskih suhih prostorija s većim adaptacijama oko 400 m².